

МЕТОДОЛОГІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

ВЗАЄМОДІЯ МІЖ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Взаємодія всіх учасників освітнього процесу — один з найважливіших факторів успішного функціонування будь-якої шкільної спільноти. В умовах дистанційного навчання, коли вчителі й учні не можуть бути поруч, взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу: адміністрацією школи, вчителями, учнями і батьками — набуває особливої важливості.

Дистанційне навчання дасть результати, лише якщо буде посильним для всіх учасників освітнього процесу.

Загальний алгоритм дій під час організації дистанційного навчання.

Вчитель зобов'язаний виконувати освітню програму для досягнення учнями передбачених результатів навчання, тобто надавати інформацію щодо обсягу та змісту навчального матеріалу, завдань на його закріплення, перевіряти й оцінювати їх та надавати відгуки на виконані завдання. Саме вчитель співпрацює з усіма учасниками освітнього процесу. Він має розуміти мету, план виконуваних завдань, інструментарій для праці, її обсяг та методику оцінювання виконаної роботи. Рекомендуємо вчителям розпочати з планування графіка своєї роботи, визначити базові інструменти та платформу.

Як показує досвід, не варто одночасно “кидатись” на всі платформи — краще обрати просте й доступне, а згодом виробити чіткий алгоритм дій. Вчителю треба пересвідчитись, що він технічно готовий до праці на обраній платформі, провести пробний урок з колегами, скласти графік онлайн-зустрічей з учнями, створити групу або спільноту з учнями в зручному месенджері та повідомити про дату і час занять.

Для реалізації завдань індивідуальної освітньої траєкторії осіб з особливими освітніми потребами вчителям та асистентам вчителів інклюзивних класів варто проаналізувати індивідуальну програму розвитку дитини, календарно-тематичне планування, визначити теми для вивчення в дистанційному режимі, розробити тематичні завдання в системі онлайн у межах встановленого навантаження. Учні мають опрацьовувати навчальні матеріали для оволодіння відповідними компетентностями та досягнення передбачених освітньою програмою результатів навчання, дотримуючись принципу академічної доброчесності.

Зі свого боку, батьки зобов'язані забезпечити належні умови для навчання, сприяти виконанню дитиною завдань та досягненню передбачених результатів. Перед початком роботи бажано зробити онлайн-конференцію з **учнями та їхніми батьками**, обговорити форми співпраці та інші організаційні питання, скоординувати роботу всіх у зручному форматі. Домовтесь з батьками про конструктивний зворотний зв'язок, для уникнення непорозумінь — поясніть

батькам алгоритм дій. У більшості батьків відсутній досвід дистанційного навчання. Ми маємо розуміти, що на батьків не слід покладати всю відповідальність за навчання дітей у цей період, але без їхньої допомоги не обійтись. Завдання батьків — створити умови, щоб дитина могла навчатися вдома, завдання вчителів — навчати і давати зворотний зв'язок.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ: КОМУНІКАЦІЯ МІЖ УЧИТЕЛЕМ ТА УЧНЯМИ

Для будь-якого навчання комунікація є невід'ємним складником педагогічного процесу. Від рівня комунікації залежить її ефективність, і дистанційне навчання тут не виняток. Взаємодія між учнями та вчителями в дистанційному навчанні відбувається в межах штучно створеного комунікативного простору. Комунікативний простір передбачає сформовану ситуацію взаємодії, в якій є місце, час та взаємне бажання для спілкування, спрямовані на досягнення цілей процесу навчання. В умовах дистанційного навчання цей процес складніший, породжений необхідністю спільної діяльності, сприйняття та розуміння інших у віртуальному просторі. Складністю дистанційного навчання є не тільки стимулювання учнів до внутрішньої роботи, а й можливість розгортання діалогу, який дозволяє учням висловлювати найрізноманітніші пропозиції. Основна мета комунікації полягає в залученні та мотивації учасників до навчання.

У дистанційному режимі багато видів традиційної мотивації працюють не так ефективно, як в очній школі. Діалог між учителями й учнями є важливим у ході як письмового, так і усного онлайн-спілкування. При цьому необхідно, щоб учень чи учениця отримували якісний зворотний зв'язок, це додатковий стимул та мотивація. При роботі в групі або спільноті вчителю необхідно створювати для окремого учня або учениці ситуації успіху поруч з однолітками. Найстійкішою мотивацією є внутрішня (когнітивна), тобто мотивація усвідомленої дії. У дистанційному навчанні вона відіграє головну роль. Варто зазначити, що це найскладніша мотивація для дитини, яка ще не завжди усвідомлює себе самостійною особистістю з власним місцем у соціумі, не розуміє, які знання можуть допомогти йому/їй стати успішним(ою) і щасливим(ою).

У центрі комунікативного простору перебуває навчальний предмет. Але в ході проектування взаємодії необхідно враховувати не лише предметну спрямованість, а й мотиваційний аспект навчання. Якщо використовувати складну інформацію без урахування вікових і психологічних особливостей дитини, давати великий обсяг завдань одразу на тривалий період, це не сприяє внутрішній мотивації дитини. Завдання вчителя/вчительки — зробити матеріал максимально доступним, цікавим, наочним і таким, що стимулюватиме до розширення знань.

Завжди більш виграшними є ілюстровані онлайн-уроки, що спонукають дитину до співтворчості, пошуку, перетворюють її на дослідника. Зворотний

зв'язок з учителем/вчителькою — важливий фактор засвоєння знань. Дитина повинна бачити свої успіхи і вчитися працювати над помилками.

Мотивація досягнення реалізується в успішності освітньої діяльності учнів, у прагненні до поставлених цілей і виявленні наполегливості. Учні й учениці, орієнтовані на успіх, частіше досягають своїх цілей. Так працює і традиційна школа, але в умовах дистанційного навчання особливо важливо хвалити учнів, відзначати їхні досягнення й успіхи, навіть невеликі.

ГНУЧКІСТЬ МІСЦЯ, ЧАСУ, ТЕМПУ ТА ТРАЄКТОРІЇ НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання базується на принципі гнучкості місця, часу, темпу та траєкторії навчання, і використати ці переваги. Можливість впливати на деякі аспекти свого навчання підвищує внутрішню мотивацію учнів, тож варто дати їм вибір у тому, які завдання виконувати (наприклад, 3 з 5 запропонованих), у якому порядку, за яким розкладом (у межах навчального тижня). Самостійна відповідальність за власну навчальну траєкторію формується поступово, тому варто нарощувати автономність у процесі навчання. Кожен учитель, стикаючись із викликом організації дистанційного навчання, має скоригувати власні календарно-тематичні плани, оптимізувати матеріал та очікувані результати, заплановані на період дистанційного навчання. Важливо забезпечити досягнення очікуваних результатів навчання, водночас пам'ятаючи, що деякі з них можуть бути недосяжними в нових умовах, деякі — потребуватимуть незначної корекції, а частина — залишаться незмінними. У ході планування навантаження кожного заняття слід мати на увазі, що самостійне опрацювання матеріалу учнями триває довше, аніж виклад цього матеріалу вчителем/вчителькою. Варто скоротити, наскільки це можливо, обсяг матеріалу. Це означає оптимізувати тематичне планування, вилучити несуттєві фрагменти, комбінувати матеріал кількох тем в одну. Також доцільно переглянути очікувані результати навчання і встановити дещо нижчий їх рівень або цілком їх скоригувати, якщо в умовах дистанційного навчання їх досягнення є надто складним. Початково варто розраховувати на охоплення приблизно половини планованого матеріалу. Якщо клас успішно і швидко засвоює скорочений матеріал, можна поступово додати вилучені теми.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ПРОБЛЕМА СПИСУВАННЯ

Дистанційне навчання створює нові виклики для дотримання норм і правил академічної доброчесності. Для учнівства виникає можливість списування, для вчительства постає проблема справедливого оцінювання. Розраховувати на високий рівень академічної доброчесності можуть ті вчителі та учні, які дотримувались її постійно під час очного навчання, де була вибудована довіра між учасниками освітнього процесу. Водночас певні педагогічні прийоми можуть спонукати дітей чесно й самостійно виконувати завдання, якщо вчитель: заохочуватиме і хвалитиме дітей, коли бачитиме, що робота виконана самостійно,

хоч і не ідеально; даватиме робочі завдання, де рівень складності наростає від елементарного до дуже складного (якщо дитина виконала завдання лише до половини, вчитель дякуватиме за зроблену роботу і пояснить складніший матеріал додатково); даватиме індивідуальні завдання кожному хоча б раз на кілька тижнів, можна вибірково; даватиме завдання з готовими відповідями з проханням спробувати спочатку виконати завдання самостійно, не підглядаючи, а якщо щось незрозуміло — звернутися за роз'ясненнями до вчителя/вчительки; даватиме завдання, які передбачають власні міркування та висловлення власної думки дитини, а не вибір з готових відповідей. Але найголовніша профілактика списування — розумна помірність навантаження. Часто діти списують через надмірну кількість завдань, особливо якщо вправи затеоретизовані й одноманітні. Учителям, особливо під час дистанційного навчання, коли учні значну кількість матеріалу мають опанувати самостійно, варто чітко вимірювати і прогнозувати час, який знадобиться дітям на виконання завдань, а також узгоджувати в педколективі графік перевірних робіт, щоб зберігати рівномірний розподіл навантаження протягом робочого тижня.

Дистанційне навчання передбачає кілька типів взаємодій з різними цілями:

- оперативне інформування;
- повідомлення нового матеріалу;
- уточнювальні запитання;
- коментарі до виконаних робіт тощо.

Важливо створити таку комунікаційну структуру, яка була б гнучкою (кожен педагог має власний простір для викладання необхідних матеріалів, забезпечення взаємодій та відгуків учням) і багатогранною (учням не потрібно реєструватись у різнопланових системах, доступ відбувається з єдиного ресурсу чи порталу).

Два основні завдання, які мають вирішуватись комунікаційними системами:

1. Налагодження первинної комунікації між учнями, батьками та вчителями, оперативне інформування щодо динамічних змін, оголошення від адміністрації закладу освіти.

Це оптимально здійснювати через служби миттєвих повідомлень, соціальні мережі (закриті групи чи спільноти класів).

2. Створення простору для організації дистанційного навчання.

Простір для організації дистанційного навчання має забезпечувати такі функції:

- проведення онлайн-уроків;
- доступ до різноманітних електронних навчальних матеріалів;

- отримання робіт учнів (тести чи виконані практичні завдання в зошитах);
- оцінювання та зворотний зв'язок щодо виконаних робіт;
- можливість поставити питання та отримати відповідь поза межами онлайн-уроку.

Оцінювання — процес встановлення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом предмета відповідно до вимог чинних програм. Орієнтиром для оцінювання в Типових освітніх програмах є очікувані результати навчання здобувачів освіти. Вчителю варто скоригувати календарно-тематичне планування, визначити основний матеріал і той, що підлягає повторенню або пропедевтиці. Краще зосередитись на обов'язковому матеріалі, якій учні мають засвоїти саме в цьому класі. Під час організації контролю та оцінювання найголовніше — переконатися, що всі зрозуміли базові підходи і правила. Без цього рухатись уперед не вийде.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (1-4 класи)

В умовах дистанційного навчання, коли значну частину матеріалу учні мають проходити самостійно, особливої ваги набуває формувальне оцінювання. Важливо якомога частіше давати учням зворотний зв'язок: відзначати успіхи, щоб зберігати мотивацію, надавати поради про те, що потребує додаткового опрацювання, хвалити за помилки, якщо вони виявлені самим(ою) учнем/ученицею.

Не варто розглядати оцінювання як інструмент покарання або заохочення учнів. Основною метою оцінювання має бути покращення навчання. За допомогою оцінювання вчитель визначає труднощі, які виникли в учнів, їхні сильні та слабкі сторони, а також загальне розуміння ними навчального матеріалу. Крім того, оцінювання допомагає вчителю відкоригувати свої методи викладання, щоб забезпечити максимальну ефективність навчання для кожного учня.

З огляду на автономію закладів освіти в контролі та оцінюванні результатів навчання учнів, слід зважати на можливості кожного учасника освітнього процесу. Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання на предмет їхньої відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти. Оцінювання результатів навчання учнів початкових класів має формувальний характер та здійснюється вербально. Підсумкове (річне) оцінювання – в кінці навчального року (1-2 клас – вербальне, 3-4 клас – рівневе). Головна мета формувального (поточного) оцінювання — підтримати кожного учня в процесі навчання. Формувальне оцінювання на відстані є складним, але можливим. Важливим фактором при цьому є розуміння матеріалу учнями та надання змістовних відгуків учителем.

Мета формувального оцінювання результатів навчання учнів початкових класів має відповідати навчальній меті, якої можна досягти. Результати навчання окремого учня/учениці порівнюються з його/її попередніми результатами, а не з результатами інших дітей класу. Пам'ятайте: учні, орієнтовані на успіх, частіше досягають своїх цілей. Відзначення навіть найменших успіхів є важливою підтримкою для всіх дітей, особливо молодших школярів.

Під час оцінювання навчальних результатів учнів важливим є зворотний зв'язок між учителем/вчителькою та учнем/ученицею.

Для цього потрібно:

- спільно з'ясувати зміст зробленого;
- порівняти реальні результати з очікуваними;
- проаналізувати, чому сталося так, а не інакше;
- зробити спільні висновки;
- обговорити нові теми для обмірковування;
- встановити зв'язок між тим, що вже відомо, і тим, що потрібно засвоїти в майбутньому;
- скласти план подальших дій.

Пам'ятайте: діти, особливо молодші школярі, дуже чутливо сприймають зворотний зв'язок, якщо він полягає лише у виправленні помилок. Водночас вони будуть вдячні за спільний аналіз причин труднощів у виконанні завдань. Інколи дитині потрібно лише додаткове пояснення, інколи причини труднощів лежать в емоційній площині. Обговорюйте разом з учнями шляхи подолання їхніх складнощів у навчанні. Підтримка вчителя і його розуміння— величезний ресурс для розвитку дитини, для формування навичок наполегливості й самостійності.

Оптимальним способом оцінювання в умовах дистанційного навчання є оцінювання в режимі онлайн — якщо є технічна можливість, то на дистанційних платформах, на яких існує така функція. Працюючи на платформах, учні можуть посперечатися з однокласниками, обговорити проблеми, висловити власну думку, побачити і почути їхню думку про свої досягнення (взаємооцінювання). Учитель може запропонувати учням поміркувати про власне оцінювання, попросити учнів оцінити свої знання з теми, порівняти з тим, що вони знали, і визначити, що нове дізнались (самооцінювання).

Отримання навчальних матеріалів та спілкування між учасниками дистанційного навчання під час оцінювання, що проводиться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації в синхронному або асинхронному режимі. Це можуть бути письмові роботи (самостійні й контрольні, перекази, у тому числі окремі тестові, компетентнісні завдання тощо), а також навчальний проєкт, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо.

У разі потреби завдання учнів можна контролювати через будь-який месенджер, що забезпечує відозв'язок (Zoom, Skype тощо). Оскільки на сьогодні не розроблено єдину систему оцінювання для дистанційної форми навчання, учасники освітнього процесу за домовленістю можуть користуватися тими засобами, які комфортні для всіх.

Під час оцінювання обов'язково зважати на рівень здоров'я учнів та загальний досвід дистанційного навчання, а також на технічні проблеми, які можуть виникати під час виконання завдань. Важливо надавати дітям більше спроб і часу на виконання завдань.

З метою оцінити індивідуальні досягнення учнів може бути використано метод оцінювання портфоліо. **Портфоліо** — це накопичувальна система оцінювання, що передбачає формування вміння учнів ставити цілі, планувати й організовувати власну навчальну діяльність; накопичення різних видів робіт, які засвідчують рух в індивідуальному розвитку; активну участь в інтеграції кількісних і якісних оцінок; підвищення ролі самооцінки. Таке оцінювання передбачає визначення критеріїв для включення учнівських напрацювань до портфоліо; форми подання матеріалу; спланованість оцінного процесу; елементи самооцінки з боку учня тощо. Для створення портфоліо немає встановлених правил і вимог. Основна суть портфоліо полягає в тому, щоб показати, на що здатні учні. Способи оформлення портфоліо можуть бути різними: від відбору найкращих досягнень з предмета до накопичення всіх робіт, виконаних учнем за рік.

Вимоги до очікуваних результатів навчання учнів 1-4 класів використовуються для формувального (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання. Завершальне (підсумкове) оцінювання результатів навчання в 1-4 класах відбувається лише в кінці навчального року та обліковується у свідоцтві досягнень.

Якщо дитина під час дистанційного навчання не мала доступу до інтернету й цифрових ресурсів, її рівень знань оцінюється після відновлення очного навчання. Якщо дистанційне навчання тривале і є можливість та готовність до співпраці з боку батьків чи законних представників дитини, виконані роботи дитини можуть бути надіслані вчителю поштою.

Обов'язковим етапом навчального процесу є надання та отримання зворотного зв'язку, незалежно від того, яку комунікаційну чи навчальну платформу обрано для дистанційного навчання. Зворотний зв'язок може бути автоматизованим (наприклад, аналіз правильності відповідей тесту), або вчитель надає його індивідуально. Переважна більшість систем організації дистанційного навчання дають можливість не лише виставити певні бали, але й прокоментувати їх. Варто прагнути надавати індивідуальний зворотний зв'язок, навіть за наявності автоматичної перевірки, адже саме таким чином можна повідомити учневі про

необхідність повторно переглянути певні фрагменти навчального матеріалу чи вказати на помилковість певної навички. Доцільно працювати з хмарними сервісами, щоб можна було надавати зворотний зв'язок безпосередньо в учнівській роботі. Так, облікові записи Google та Microsoft (див. “Засоби та інструментарій дистанційного навчання”) надають можливість створювати текстові документи, електронні таблиці, презентації, зображення онлайн. Учитель/ка може долучитись до інформаційного продукту, створеного учнем, і прокоментувати окремі фрагменти, або запропонувати ідеї для покращення роботи загалом. Такий спосіб взаємодії простіший, аніж обмін фотографіями чи окремими файлами.

ЗВОРТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

За умов асинхронної організації дистанційного навчання коментарі зворотного зв'язку стають єдиним простором для особистісної взаємодії вчителя/вчительки з конкретним учнем/ученицею, тож ці коментарі мають бути позитивними і спонукати до покращення, а не відлякувати й карати.

Зворотний зв'язок має надаватись так, щоб вчасно зупинити закріплення неправильних практик і спрямувати учня до розвитку необхідних умінь та навичок. Варто відзначати вдалі фрагменти роботи, водночас не уникаючи конструктивної критики, коли є необхідність у корекції. Існує правило “сендвіча” — розміщувати критику між двома позитивними репліками, наприклад: “Дякую за вчасну роботу, але перевір ще раз коефіцієнти у третьому завданні. Впевнена, що ти впораєшся!” Добрий зворотний зв'язок допомагає підтримати мотивацію учня/учениці до вдосконалення своєї роботи та докладання більших зусиль, що позитивно впливає на результати й успішність. Повідомляючи учням завдання, окрім чіткої інструкції щодо порядку його виконання, вчитель має повідомити термін, до якого потрібно здати цю роботу. Необхідно надавати учням достатньо часу на виконання завдань, з урахуванням можливих труднощів під час роботи з незнайомими платформами, перебоями функціонування інтернету. Важливо не допускати перевантаження учнів завданнями з різних предметів, а дотримуватись збалансованого та узгодженого підходу між усіма вчителями, які працюють у певному класі. Варто пам'ятати, що в дистанційному режимі учням потрібно більше часу, ніж у класі, щоб упоратись із більшістю завдань. Доцільно диференціювати завдання, позначати деякі з них як необов'язкові або рекомендувати їх лише для окремих учнів.

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ (5-11 класи)

Деяку частину завдань можна не оцінювати, лише фіксувати факт їх виконання. Наприклад, це можна робити у вигляді тесту, запитаннями якого можуть бути задачі зі збірника практичних вправ (учень надсилає власні остаточні відповіді). Можна укласти інтерактивні вправи, після правильного виконання яких учень отримує кодові слова, з яких потрібно скласти цілу фразу.

Якщо ж важливо перевірити правильність ходу думок учня, то варто скористатись або синхронним режимом взаємодій, або відеозаписом процесу розв'язання. Можна також скласти тест, у якому потрібно надавати не лише остаточну відповідь, але й проміжні. Такий тест може виконувати не лише контрольну, але й навчальну функцію: якщо учень самостійно не зміг виконати завдання, необхідність виконання покрокових дій спонукатиме до правильного алгоритму роботи.

Доцільно застосовувати методи самоперевірки, а також взаємної перевірки учнів, надаючи їм критерії оцінювання та створюючи середовище коментування робіт (наприклад, у сервісах Google: документах, презентаціях, блогах тощо).

Такі форми роботи ефективніші, якщо учні до початку дистанційного навчання мали аналогічний досвід під час уроків.

Не можна недооцінювати важливість застосування принципів формувального оцінювання під час роботи в дистанційному форматі. Учні набагато частіше потребують не стільки оцінки в балах, скільки повідомлення про те, які частини завдання виконані добре, а які потребують удосконалення.

Дуже корисно надавати критерії оцінювання роботи, рубрики, перевірні списки — разом із формулюванням завдання, щоб учні могли зорієнтуватись, у якому напрямку рухатись і на що звернути особливу увагу. Формувальне оцінювання має допомогти учням моніторити власний прогрес та рефлексувати щодо свого навчання. Тому виконані роботи доцільно супроводжувати зворотним зв'язком у вигляді коментарів і виставлених балів відповідно до критеріїв оцінювання.

Досить часто під час дистанційної роботи виникають проблеми з дотриманням академічної доброчесності. Важливо нагадувати про правила та відповідальність за їх порушення перед виконанням завдань. Можна скористатись цифровими можливостями перемішування порядку запитань та варіантів відповідей у ході тестування, а також використовувати різні варіанти завдань. Хоча електронні платформи дозволяють налаштувати жорсткі умови прийому завдань (обмеження часу виконання тестів та кількості спроб), не варто ними зловживати, зважаючи на нерівність технічних умов роботи учнів. Забезпечити абсолютну неможливість плагіату та списування в умовах дистанційного навчання дуже складно, тому варто зосередити зусилля на тому, щоб пропонувати такі завдання, які не можуть бути запозичені в інших — написати власну думку, описати процес розв'язання своїми словами, навести приклад чи дібрати ілюстрацію. Можна створювати галереї робіт учнів — демонстрація власної творчості часто спонукає до більш відповідальної та ретельної підготовки.

“Низький поріг, висока стеля, широкі стіни” — це ті характеристики завдань, які найкраще підходять для дистанційного навчання (зрештою, для очного також).

Низький поріг означає, що завдання доступне і досяжне для кожного учня. Ситуація успіху в поєднанні з підтримувальним зворотним зв'язком мотивує до виконання подальших завдань. **Висока стеля** передбачає, що завдання має кілька рівнів і не обмежує учнів, які можуть зробити більше й краще. **Широкі стіни** створюють простір для власного вибору учня, показують застосовність теми в різних ситуаціях, передбачають творчий підхід до завдання. За умов дистанційного чи змішаного навчання такі завдання найкраще підтримують навчальну мотивацію учнів.

Корисні посилання:

Навчання вдома: практичні поради для вчителів від психологині Світлани Ройз
<https://nus.org.ua/articles/navchannya-vdoma-praktychniporady-dlya-vchyteliv-vid-psyhologyni-svitlany-rojz/>

Як технічно організувати дистанційне навчання — покрокова інструкція
<https://nus.org.ua/articles/yak-tehnikno-organizuvatydystantsijne-navchannya-pokroкова-instruktsiya/>

Інструментів для дистанційного навчання — добірка НУШ
<https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlyadystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/>

Практики та підходи до дистанційного навчання — рекомендації для вчителів
<https://nus.org.ua/articles/praktyky-ta-pidhody-dodystantsijnogo-navchannya-rekomendatsiyi-dlyavchyteliv/>

Чотири сервіси, які допоможуть організувати дистанційне навчання
<https://nus.org.ua/articles/chotyry-servisy-yakidopomozhut-organizuvaty-dystantsijne-navchannya/>

Як працювати в Google-клас: покрокова інструкція
<https://nus.org.ua/articles/yak-pratsyuvaty-v-google-klaspokroкова-instruktsiya/>

Усе в одному місці: як програма Discord допоможе організувати дистанційне навчання
<https://nus.org.ua/articles/use-v-odnomu-mistsi-yakprograma-discord-dopoozhe-organizuvaty-dystantsijnenavchannya/>

Як використовувати YouTube у дистанційному навчанні
<https://nus.org.ua/articles/yak-vykorystovuvaty-youtube-udystantsijnijnomu-navchanni/>

Як розробити дистанційний урок для 1-2 класів — інструкція від учительки
<https://nus.org.ua/articles/yak-rozrobyty-dystantsijnyjurok-dlya-1-2-klasiv-instruktsiya-vid-vchytelky/>

Дистанційне навчання в 3-4 класах: інструкції, приклади уроків та комунікації з батьками

<https://nus.org.ua/articles/dystantsijne-navchannya-v-3-4-klasi-instruktsiyi-pryklady-urokiv-ta-komunikatsiyi-zbatkamy/>

10 лайфхаків для вчителів і порада батькам – вчителька математики про дистанційне навчання

<https://nus.org.ua/articles/10-lajfhakiv-dlya-vchyteliv-iporada-batkam-vchytelka-matematyky-pro-dystantsijnenavchannya/>

Як організувати дистанційне навчання для дітей з ООП.

Досвід учителів

<https://nus.org.ua/articles/yak-organizuvaty-dystantsijnenavchannya-dlya-ditej-z-oor-dosvid-vchyteliv/>

Дистанційне навчання: як зацікавити учнів — поради від учительки

<https://nus.org.ua/articles/dystantsijne-navchannya-yakzatsikavyty-uchniv-porady-vid-uchytelky/>

Освіта після пандемії. Тренди майбутнього шкільної освіти

<https://nus.org.ua/view/osvita-pislya-pandemiyi-chastyna-2-trendy-majbutnogo-shkilnoyi-osvity/>